



# SANAYİ DEVLERİ BORÇ KAPATAMIYOR

■ SAYFA 10'DA

TÜRKİYE'NİN 500  
BÜYÜK SANAYİ  
KURULUŞU AÇIKLANDI**Erdal Bahçivan:**  
“Sanayici kazandığıyla  
borç kapatamıyor”

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ile İSO Başkan Yardımcıları **İrfan Özhamaralı** ve **Sedat Ayhan Saruhan**'in katıldığı toplantıda, **sanayi** tarihini, **sanayi** kültürünü yaşatmak ve genç kuşaklara aktarmak adına 1970 yılı sayısının orijinal baskısı da dağıtıldı.

● **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO)** sanayi sektörünün en değerli verilerini oluşturan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre 2019 yılının zirvesinde 87 milyar 949 milyon lira üretimden satışlarıyla yine TÜPRAŞ yer aldı. Ford Otomotiv ikinciliğini, Toyota Otomotiv ise üçüncülüğünü korudu. **İSO 500'e** bu yıl ilk kez katılan Star Rafineri de listeye beşinci sıradan girdi. Sonuçları değerlendiren **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, "Sanayici kazandıklarıyla borç kapatamıyor.

**Sanayici** borçla yaşamak zorunda. Bu borcu çevirebilmek adına düşük faizlere ihtiyaç duyuyor. En büyük avantajımız; faizlerin düşük seviyede seyretmesi. Yüksek faizle mücadeleyi hafife almamalıyız." dedi.

2019 yılında **sanayinin** zirvesinde 87 milyar 949 milyon lira üretimden satışları ile yine TÜPRAŞ yer aldı. Listede Ford Otomotiv 37 milyar 71 milyon lira üretimden satışlarıyla ikinciliğini, Toyota Otomotiv de 25 milyar 851 milyon lira üretimden satışlarıyla üçüncülüğünü korudu. Sıralamada Oyak Renault da 24 milyar 635 milyon lira üretimden satışlarıyla dördüncü oldu. Böylece ilk dört şirket, 2019 yılında bir önceki senenin sıralamasına göre değişmedi. **İSO 500** araştırmasına bu yıl ilk kez katılan Star Rafineri de 20 milyar 831 milyon liralık üretimden satışları ile listeye beşinci sıradan girdi. 2019 yılındaki artış, 2017'deki yüzde 33,2 ve 2018'deki yüzde 34,5'lik oranlar ile kıyaslandığında, son üç yılın en düşük artış olarak dikkat çekti, büyüme performansı yavaşladı. **İSO 500**'ün ihracatı da yüzde 2,4 artışla 73,5 milyar dolar oldu. Listede 30 yıl önce ihracat yapan firma sayısı 409 iken, son yıllarda bu rakam 450'ler bandını aştı ve 2019 yılında 463'e çıktı. **İSO 500** ün Türkiye **sanayi** ihracatı içindeki payı yüzde 42 oldu.

**İSO 500** Büyük araştırmasında üzerinde düşünülmesi gereken veriler olduğunu kaydeden **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "2019 yılında yaşanan tüm olumsuzluklara karşın **sanayi** kuruluşlarımızın esas faaliyetlerinden elde ettikleri başarıları, yine finansman maliyetlerinin gölgesinde kaldı. 500 Büyük'ün finansman giderleri yüzde 33,4 düşüşle 63,8 milyar TL'ye inerken, finansman giderlerinin faaliyet karı içindeki payı yüzde 88,9'dan yüzde 69,3'e geriledi. Yine kaynak yapısındaki toplam borçların payındaki son beş yıldır dikkat çeken bozulma, 2019'da da devam etti. Toplam borçların payı 1,4 puan daha artarak yüz-

TÜRKİYE'NİN İLK 25 DEVİ		
Sıra	Şirket	Satışlar (Milyar TL)
1.	TÜPRAŞ	87.949
2.	Ford	37.070
3.	Toyota Otomotiv	25.850
4.	Oyak-Renault	24.635
5.	Star Rafineri	20.831
6.	Arçelik	18.618
7.	TOFAŞ	17.214
8.	İsdemir	16.391
9.	Adını açıklamadı	-
10.	Ereğli Demir ve Çelik	14.146
11.	Aselsan Elektronik	12.591
12.	Hyundai Assan	10.903
13.	Çolakoğlu Metalurji	10.338
14.	Mercedes-Benz Türk	9.943
15.	Adını açıklamadı	-
16.	İçdaş Çelik	9.803
17.	PETKİM	9.233
18.	TUSAŞ	8.677
19.	EUAS Elektrik	8.515
20.	BSH Ev Aletleri	8.359
21.	Vestel Elektronik	7.834
22.	Aygaz	7.096
23.	Vestel Beyaz Eşya	6.973
24.	Tosçelik	6.821
25.	Unilever	6.450

de 68,4'e yükselirken, öz kaynakların payı ise yüzde 31,6'ya geriledi. **İSO 500**'ün kaynak yapısındaki çarpıklığın en yüksek seviyelere ulaştığını hatırlatmakta ve bu oranların dünya ortalamalarının üstünde olduğunu vurgulamakta yarar var. Bu borç ve finansal yük altında **sanayicinin** bugün en büyük avantajı; faizlerin düşük seviyede seyretmesidir. **İSO 500**'ün temel göstergeleri de göstermektedir ki **sanayici** kazandıklarıyla borç kapatamıyor. Borçla yaşamak zorunda. Bu borcu çevirebilmek adına düşük faizlere ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle yüksek faizle mücadeleyi hiç hafife almamalıyız." diye konuştu.

Son üç yıldan beri istikrarlı bir şekilde gerek orta-yüksek gerekse yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** yaratılan katma değer içindeki payı artış gösterdiğine dikkat çeken Bahçivan, "2019 yılında ilk kez orta-yüksek ve yüksek teknolojinin yaratılan katma değerdeki payı yüzde 30'u geçerek yüzde 30,4 oldu. Bu artışın özellikle son yıllarda büyük bir atılım gösteren savunma ve havacılık **sanayi** sektörlerinden kaynaklandığı düşünülüyor. Yine **sanayimizin** teknoloji yoğunluklu katma değer üretiminin önünü açacak Ar-Ge'ye harcamaları 2019 yılında 9,7 milyar TL oldu. Bu, bir önceki yıla göre yüzde 152 artış ifade ediyor. Aynı dönemde Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranının da yaklaşık binde 5'ten yüzde 1'e yükseldi." dedi.



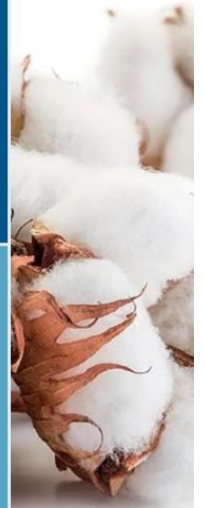
## 10 PANORAMA

# “Beyaz Altın” için yeni üretim politikası New production policy for “White Gold”



**İstanbul Sanayi Odası (İSO), yaklaşık 28 milyar dolar ihracat yapan tekstil ve hazır giyim başta olmak üzere pek çok sektörün hammaddesi olan pamukta yeni bir üretim politikası gerekliliğine işaret etti.**

**Istanbul Chamber of Industry (ISO) pointed out the necessity of a new production policy in cotton, which is the raw material of many sectors, especially textile and ready-to-wear, which exports about 28 billion dollars.**



**İstanbul Sanayi Odası (İSO)**, 28 milyar dolara yakın ihracata ve 1 milyonu aşkın istihdama sahip tekstil ve hazır giyim başta olmak üzere çok sayıda sektörün hammaddesi ve katma-değer kaynağı olan pamuk için “Tarladan Markaya Pamuk Çalıştayı” düzenledi. Sektör temsilcilerinin katılımıyla Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir büyümesine ve kalkınmasına katkı sunmayı hedefleyen çalıştayın raporu, pamuk için yeni ve kapsamlı bir üretim politikası gerekliliğini ortaya koydu. Tarım ve **sanayi** için “beyaz altın” olarak tanımlanan ürüne yönelik hazırlanan Tarladan Markaya Pamuk Çalıştayı Raporu’nda, Türkiye’nin pamukta dünyanın en etkili üreticisi olabilecek durumdayken gücünü yeterli kadar kullanamadığı vurgulandı. Arazi bölünmesi, göç, destek

The Istanbul Chamber of Industry (ISO) organized a “Cotton Workshop from field to Brand” for cotton, which is the raw material and added value of many sectors, especially textile and ready-to-wear, with nearly 28 billion dollars of exports and more than 1 million jobs. The report of workshop which aimed to offer contribution to sustainable growth and development of Turkey’s economy with the participation of representatives of sector revealed a new comprehensive policy requirement for cotton production. In “Cotton Workshop Report from field to brand” prepared for the product defined as “white gold” for agricultural and industrial, it is emphasized that Turkey could not sufficiently use her power though she can be the world’s most efficient producer of cotton. It was stated



## PANORAMA 11

that due to factors such as land division, migration and support policies, the cotton planting area has decreased by 30 percent in the last 20 years to 5 million decares and is expected to decrease by 35 percent in 2020. The top 10 Policy Proposals which have high urgency and power of influence in order that Turkey, producing almost 80 % of GMO-free cotton in the world, will prevent decline of cotton and be a global have been taken in the report. Among the suggestions; there have been subjects such as being a strategic product of cotton, establishing a support system that prioritizes quality and sustainability and protects cotton against alternative products and price fluctuations, educating farmers on irrigation, fertilization,

politikaları gibi faktörler nedeniyle pamuk ekim alanının son 20 yılda yaklaşık yüzde 30 azalarak 5 milyon dekarın altına indiği, 2020 yılında da yine yüzde 35 civarında düşüş yaşamasının beklendiği belirtildi. Raporunda, dünyadaki GDO'suz pamuğun yüzde 80'ine yakını üreten Türkiye'nin pamuktaki gerilemenin önüne geçmesi ve dünya markası olması için aciliyeti ve etki gücü yüksek 10 Politika Önerisi yer aldı. Öneriler arasında; pamuğun stratejik ürün olması, verimle birlikte kaliteyi ve sürdürülebilirliği önceleyen, pamuğu alternatif ürünlere ve fiyat dalgalanmalarına karşı koruyacak bir destekleme sistemi oluşturulması, çiftçilerin, sulama, gübreleme, ilaçlama ve hasat konularında eğitilmesi ve bütün süreçlerde bilgilendirmesi,





## 12 PANORAMA



üretim, hasat ve çirçirlama süreçlerinin modernize edilmesi, "organik" ve "iyi pamuk" üretiminin yaygınlaştırılması gibi konular yer aldı.

**ÖZHAMARATLI: "ÜRETİM VE İŞLEME KALİTESİNİN YÜKSELTİLMESİ ÇOK ÖNEMLİ"**

İSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı **İrfan Özhamaratlı**, Tarladan Markaya Pamuk Çalıştayı Raporu'nun birçok başlıkta Türkiye'nin pamuk gerçeğini ortaya koyduğunu vurgulayarak şunları söyledi: "Yaklaşık 28 milyar dolar ihracat yapan ve tarım, üretim ve pazarlama birlikte düşünüldüğünde 2 milyonun üzerinde istihdam sağlayan tekstil ve hazır giyim sektörümüzün ana hammaddesi olan pamuk, ülkemizin en stratejik tarım ürünlerindedir ve bu sebeple yapılan her çalışmayı, verilen her desteği fazlasıyla hak etmektedir. 'Beyaz altın' olarak da adlandırılan pamuk için hazırladığımız rapordaki önerilerimizin ivedilikle uygulamaya alınması, üretim maliyetlerinin azalmasına, verimlilik, kalite ve katma değer artmasına, ithalat ihtiyacının gerilemesine ve sektörün ülke ekonomisi ve ihracatına daha fazla katkı sağlamasına zemin hazırlayacaktır."

spraying and harvesting, and giving information about all processes, modernizing production, harvesting and ginning processes, and promotion of "organic" and "good cotton" production.

**Özhamaratlı: "It is very important to increase production and cultivation quality"**

ISO Vice Chairman İrfan Özhamaratlı, stressing that the Brand Cotton Field Workshop report revealed Turkey's cotton reality in many titles, said: "When agriculture, production and marketing are considered together, cotton, exports about 28 billion dollars and provides employment of more than 2 million and is the main raw material of our textile and ready-to-wear industry, is one of the most strategic agricultural products of our country and for this reason, it deserves every effort and support. If our suggestions in the report which we prepared for cotton called "White gold" are implemented urgently, it will provide the production costs to be decreased, increase productivity, quality and value added, decrease the need of import and the sector to make more contribution to country economy and export."



#### Türkiye is leading producer for productivity

In the preamble of "Cotton Workshop from Field to Brand" report, the data and developments concerning the current cotton production in the world and Turkey took place. Accordingly, cotton, which is close to 1.5 dollars per kg due to Covid-19 outbreak, which is provided by nearly 250 million people in the world, is produced in Aegean, Çukurova and Şanlıurfa regions in our country. The cultivation fields are decreased from 7.6 million decares in 1998 to 5 million decares in 2019 due to some reasons such as alternative products, fluctuation of prices, support policies, migration to cities and land division. It is still expected that the cotton fields will be fallen around 35 percent in 2020 in Turkey. However, the yield per-hectare rose about 60 percent in the last 30 years in Turkey, which is a leading manufacturer in terms of efficiency. According to the UN Food and Agriculture Organization data, Turkey is taking place in sixth rank with 976 thousand tons of cotton production, and realizing the 3.5 percent per year in world cotton production. The cotton export of Turkey, which is in second place with 762 thousand tons of import per-year after China, is at the level of 105 thousand tons. Turkey is producing about 80 percent of non-GMO cotton in the world. The number of farmers who produced good cotton last year reached 3,299 in our country, where the understanding of Organic and Good Cotton production became increasingly widespread. The size of the land with good cotton cultivation was 53 thousand 400 hectares. However, the wrong applications at all stages of cotton production in Turkey are done. The faults and problems were declared in the report in 16 items. Among them; some faults such as decreasing cultivation areas, low quality, small scale, lack of cooperatives, farmer's training and information needs, irrigation, fertilization, spraying and harvest were included. In the "Policy Recommendations" section at the end of the report, 10 items with high urgency and impact power in overcoming the problems were included. In the report, which stated that the state's support policy for cotton must be reviewed it was declared that the farmers, industrialists and consumers will benefit from new cotton new cotton production policy.

#### TÜRKİYE, VERİMLİLİK AÇISINDAN ÖNDE GELEN BİR ÜRETİCİ

"Tarladan Markaya Pamuk Çalıştayı Raporu" nun giriş bölümünde, dünyada ve Türkiye'de güncel pamuk üretimine dair verilere ve gelişmelere yer verildi. Buna göre dünyada 250 milyona yakın insanın geçimini sağladığı, Covid-19 salgını nedeniyle kg birim fiyatı da 1,5 doların altına gerileyen pamuk, ülkemizde Ege, Çukurova ve Şanlıurfa dolaylarında üretiliyor. Pamukta, son 30 yılda alternatif ürünlerin gelişmesi, fiyatlardaki oynaklık, destek politikaları, kente göç, arazi bölünmesi gibi nedenlerle ekili alanlar geriledi ve 1998'de 7.6 milyon dekarla yaklaşan ekili alan 2019'da 5 milyon dekarın altına indi. Türkiye'de 2020 yılında pamuk alanlarında yine yüzde 35 civarında düşüş bekleniyor. Ancak verimlilik açısından önde gelen bir üretici durumunda olan Türkiye'de dekar başına verim son 30 yılda yüzde 60 civarında yükseldi. BM Gıda ve Tarım Örgütü verilerine göre Türkiye, dünya pamuk üretiminde 976 bin ton ile altıncı sırada yer alıyor ve pamuk üretiminin yılda yüzde 3,5'ini gerçekleştiriyor. Yılda 762 bin ton ithalat ile Çin'in ardından ikinci sırada yer alan Türkiye'nin, pamuk ihracatı ise 105 bin ton düzeyinde gerçekleşiyor. Türkiye, dünyada GDO'suz pamuğun yüzde 80'ine yakınını üretiyor. Organik ve İyi Pamuk üretim anlayışının giderek yaygınlaşıp güç kazandığı ülkemizde geçen yıl iyi pamuk üretimi yapan çiftçi sayısı 3 bin 299'a ulaştı. İyi pamuk tarımı yapılan arazi büyüklüğü 53 bin 400 hektar oldu. Bununla birlikte Türkiye'deki pamuk üretimin bütün aşamalarında ise sık sık yanlış uygulamalar yapılıyor. Raporda yapılan hatalar ve sorunlar; 16 madde halinde belirtildi. Bunlar arasında; azalan ekim alanları, düşük kalite, ölçek küçüklüğü, kooperatifleşme eksikliği, çiftçinin eğitim ve bilgilendirilme ihtiyacı, sulama, gübreleme, ilaçlama ve hasatta yapılan hatalar yer aldı. Raporun sonundaki "Politika Önerileri" bölümünde ise sorunların aşılmasındaki aciliyeti ve etki gücü yüksek öncelikli 10 maddede yer verildi. Devletin pamuğu destekleme politikasının gözden geçirilmesi gerektiği belirtilen raporda, yeni pamuk üretimi politikası ile çiftçilerin, sanayicilerin ve tüketicilerin faydası gözetildi.





# “Sanayi sektörü moralle yoluna devam ediyor”

**ISO Başkanı Erdal Bahçivan** dün açıklanan **sanayi** üretimi verisini değerlendirdi. Bahçivan yılın ikinci yarısında daha yüksek bir ivmeyi umut ettiklerini belirterek, “**Sanayi** sektörü birçok sektörün önünde moralle yoluna devam ediyor” dedi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2020 yılı Mayıs ayı **Sanayi** Üretim Endeksi verisini açıkladı. Buna göre, **sanayi** üretimi aylık yüzde 17.4 arttı. **Sanayi** üretim verilerini değerlendiren **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, “Geçtiğimiz günlerde açıkladığımız Haziran ayı Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) 53,9 olarak belirlendi. **Sanayi** üretiminin Mayıs ayına göre Haziran'da çok daha önemli bir ivme kaydettiğini gösteriyor” dedi.

**Sanayi** üretim rakamlarını değerlendiren **ISO Başkanı Erdal Bahçivan**, “TÜİK rakamlarının öncesinde **ISO** PMI göstergeleri öncü ve arkasından hemen yayınlanan göstergelerinde en önemli destekçisi olan bir çalışmadır. Geçtiğimiz günlerde açıkladığımız Haziran PMI 53,9 olarak belirlendi. **Sanayi** üretiminin Mayıs ayına göre Haziran'da çok daha



önemli bir ivme kaydettiğini gösteriyor. Toparlanma hızının, aşırı düşen Mart ve Nisan aylarından sonra önemli ölçüde olumlu yöne gittiğinin işaretlerini Haziran PMI'nda da gördük. Haziran **sanayi** endeksi de açıklandığı zaman bunu da aynı şekilde göreceğimizi tahmin ediyoruz. Ümit ediyoruz ki; yılın ikinci yarısında daha güçlü bir ivmeyle ve dünya piyasalarındaki hareketlilik devam ettiği sürece, umduğumuzdan daha

olumlu yöne giden bir Türk **sanayisi** kendisini hazırlayacaktır” dedi.

## “TÜRKİYE CİROLARININ NEREDEYSE YARISI İHRACATTAN GELİYOR”

**ISO Başkanı** Bahçivan sözlerine şöyle devam etti: “Dış pazarlar çok önemli. İçerdeki belirli sektörlerdeki gelişmeleri takip ediyoruz. Türkiye'nin ihracat kabiliyeti çok önemli. **ISO 500** gösteriyor ki Türkiye cirolarının neredeyse yansı ihracattan

geliyor. Artık Türkiye içe kapalı bir ülke değildir. İhracat pazarlarındaki gelişmelerle ancak bu durumu gözlemleyeceğiz. Çok zor bir seneden geçiyoruz. Her gün tahminlerin değiştiği, sürekli aşağı-yukarı yönlü revize edildiği durumdayız.

**Sanayi** sektörü birçok sektörün önünde moralle yoluna devam ettiğini söyleyebilirim”. İhraç edilen tıbbi cihaz ve malzemelerin **sanayi** üretiminde artışa etkisine de değinen Bahçivan, “Belirli ölçüde yansıyor ama buna bağlı bir gelişme olduğunu söylemek diğer sektörleri aşırı derecede ihmal etmek olur. Genel anlamda baktığımız zaman tüm sektörler itibarıyla bir büyümenin olduğunu söyleyebilirim. PMI'ı, 10 değişik alt sektörde de yayınlıyoruz. Bütün sektörlerde belli iyileşme işaretleri var” şeklinde konuştu. ■ İHA